

Helmkruid, *Scrophularia nodosa*.

In de eerste afl. der nieuwe jaargang *Lev. Natuur* wordt de „*Scrophularia nodosa*” genoemd als een verondersteld geneesmiddel tegen beginnende kanker.

Er is hierin iets, dat mij zéér treft. Sinds tal van jaren ben ik volgelinge der Electro-Homéopathische geneeswijze, waarvan uitvinder en toepasser was Graaf Mattei te Bologna (Italië). Deze allengs veld winnende therapie legt zich o. a. toe op de genezing en verlichting van kanker.

Onder de Mattei-middelen behoort als hoofdmiddel voor bleekzuchtige en klierachtige gestellen de „Scrofoloso”.

De „Canceroso” nu, het middel door de Electro-Hom. voor kanker toegepast is evenééns een Scrofoloso. Dit bracht mij op het denkbeeld of de uit „niet-vergiftige” planten bereide middelen (welke scheikundig niet te definiëren zijn) soms uit de genoemde *Scroph. nodosa* zouden worden bereid en als zoodanig een groote staving zouden zijn voor het nut dezer plant tot genezing van kanker.

Flevorama.

A. F. DUDOK VAN HEEL.

Van Eksters.

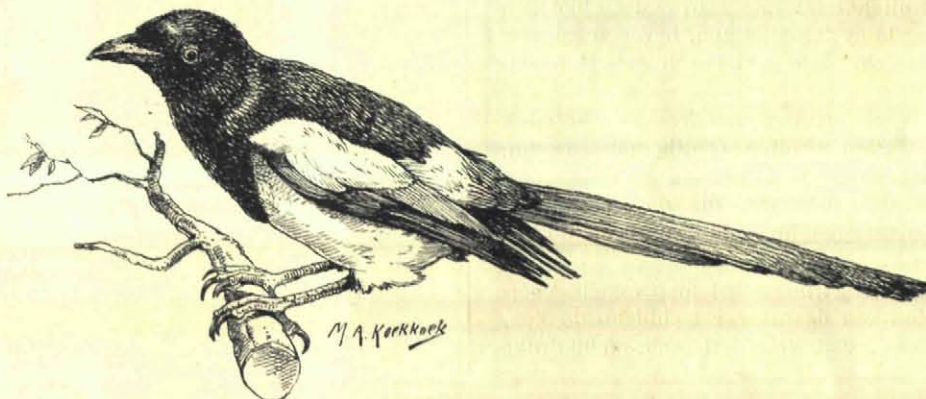
In de Lente komen onze oude bekenden uit de Vogelenfamilie terug, zoo ook de Ekster, waarvan in mijne omgeving drie paren hun nesten hebben opgebouwd. Al heel vroeg beginnen zij te bouwen en met de plaats daarvoor zijn zij spoedig klaar, de bouwstoffen liggen overal verspreid: doode takken en wat slootaarde; het laatste wordt gebezigd voor den vloer of het kuiltje, waarin de eieren komen te liggen. Is het zomer en zijn de koeien in 't land, dan gebruiken zij de uitwerpselen van die dieren, in de plaats van slootaarde.

Kunstig worden de wanden van dat kuiltje bekleed met de haarvezelen van het esschenhout, dat in mijne omgeving in ruimen voorraad te vinden is, (door het ompspitten van den grond waarop het esschen-hakhout heeft gestaan): En dit bekleeden gebeurt zoo netjes, dat het er omheen ligt, als naaigaren op een klos.

De kunstzin is bij deze vogels niet gelijk; andere nesten zijn weer lang niet zoo netjes gemaakt, wat het kuiltje betreft. Werkten zij, zoo als wel eens beweerd wordt, volgens instinkt, dan moesten zij wat netheid betreft, alle gelijk zijn.

Stoot men de nesten uit, zij beginnen op-nieuw. Tot viermaal toe heb ik een nest uitgestooten, en ten laatste viel het in zijn geheel op den grond. Zie zoo, dacht ik, nu zal je het wel laten; en dat was ook zoo, hij deed het niet meer in een boom, maar maakte er een kap overheen op den grond waar het lag en wel van het afsnoeijsel van de kruisbessen, voor poes en ander roofgespuis geen aanlokkend nestje om er den snuit in te steken; zij broedde er warempel de eieren in uit. Door het ondergroen had ik hun fopperij niet gezien, was het een mensch geweest, hij zou mij menigmaal uitgelachen hebben.

Waarom ik de nesten van eksters verstoort, zal blijken uit het volgende. Wanneer men deze vogels nagaat, komt men tot de overtuiging, dat het roovers zijn, die heel wat kwaad op hun rekening hebben. Het is een vogel, die levend aas tot zich neemt, de eieren van kippen welke los loopen, en zoo als vele, neiging tot wegleggen hebben, zijn hem een wisse prooi. Hij ziet van boven af alles. Zittende in den boom wacht hij zijn tijd af, en verlaat de kip zijn nest, dan schiet hij naar beneden en verorbert het ei op de plaats zelf, of heeft hij jongen, dan pikt hij er een gaatje in. Het onder en bovengedeelte van den snavel verwijdt zich zoo, dat het genoeg knijpt en werkt als een nijptang. Zoo vliegt hij er mee naar zijn nest, wat hem op die manier

van de vier keer wel drie maal gelukt. Eenden-eieren gaan op de zelfde manier verhuizen, en wordt het Mei, dan is het een goede tijd voor hem, dan zijn alle kleine vogels zijn verzorgers, meent hij.

De klacht is wel eens gedaan dat onze zangvogels zoo verminderen, welnu de ekster heeft er groote schuld aan. De nestjes welke niet goed verscholen zijn, berooft hij van de eieren, en hebben de vogels het nog tot broeden kunnen brengen, dan haalt de roover hun jongen weg om er zijn vier of vijf jongen mede te voeden, welke in hoofdzaak leven van dierlijk voedsel. De jonge kuikens welke men op 't erf heeft loopen, al zijn die zes weken oud, neemt hij vliegende langs den grond in zijn scherpe klauwen, en zijn ze nog niet dood, wanneer ze op hun bestemming zijn gekomen, dan doet de snavel de rest. Tweemaal heb ik een spreuuw verlost, die de roover onder zijn klauwen had, door het raam op te schuiven en in mijn handen te klappen, waarop hij zijn prooi los liet. Toch heeft hij ook zijn vijanden. Eens op een avond, loopende in een van de lanen, welke onzen tuin en bosch omgeven, zie ik twee eksters zitten, naast elkander, om de nacht, zij aan zij, door te brengen op een tak. Maar op 't zelfde moment dat ik ze zie, hoor ik een geweldig suizen in de lucht, en een van de twee eksters is weggenomen en zie ik landwaarts gaan, hangende in de klauwen van een grooten roofvogel, komende uit de duinstreek. Ik zie de uitwerpselen vallen, die hem door vrees of pijn worden ontworpen. In de natuur beslist het recht van den sterkste, dat altijd zoo geweest is en wel eeuwig zal blijven, de wind zal heel spoedig de veeren van den ekster verstrooid hebben. Ook de kerkkauwen zijn hun

vijandig, ik heb gezien, dat vier van genoemde kauwen op een eksternest aanvielen met groot geschreeuw en niet ophielden, voor alle jonge eksters al fladderend op den grond vielen. Of zij ze pikten, zoo, dat de vrees hun het nest deed verlaten of dat ze hen bij de veeren pakten en hen naar beneden lieten vallen, kon ik niet zien door het bladerdak, maar een feit is

het, dat de kerkkauwen hun de baas waren.

Het is mogelijk, dat de eksters ons verlossen van een enkele veldmuis, maar ik beveel mij aan, mocht ik het recht van den sterkste misbruikt hebben, tot bekeering van mijn eksterzonden, voor terechtwijzing; tot zoolan, ga ik door, om hun aantal zoo veel mogelijk te verminderen.

April '99

Z. te S.

***Clivia* - zaaien.**

Op de vraag van F. de M. in de vorige afl. of men met enig succes het zaad van *Clivia* uitzaaien kan, kan ik een toestemmend antwoord geven. Wij hebben dat gedaan en 't is ons gelukt. Als ik zeg *wij*, bedoel ik m'n vrouw en mijn persoon; en eigenlijk moest ik mij zelf er maar buiten laten, want de eer komt alleen aan haar toe. Terwijl zij de theorie aan mij overlaat, beoefent m'n vrouw alleen de praktijk der botanie; en zoo heeft ze, na den goeden Los van Artis geraadpleegd te hebben, ook eens geprobeerd *Clivia* uit zaad te kweken. En 't is haar gelukt, zooals ik reeds zei. Op 't oogenblik staat een frisch plantje van 12 cM. hoog in de bloemenmand.

Wie dit nu ook probeeren wil, moet de vrucht zoo lang mogelijk op den steel laten zitten. Ze wordt van groen, rood; een heeft er bij ons ruim een jaar lang opgezeten, zoodat naast den dikken steel, waarop de ééne vrucht zat — de andere waren vroeg afgevallen — in het volgend jaar zich een nieuwe steel met bloemen ontwikkelde. Toen de bes eindelijk op 't punt stond af te vallen, is ze in een pot met aarde gepoot; en daarna heeft het nog een maand of vier geduurd, eer een groen puntje zich boven de aarde vertoonde. Het plantje is nu een half jaar oud; 't is dus